

Pozdravljena učenka/pozdravljen učenec.

- V tem tednu (23. 3. – 27. 3. 2020) imamo na urniku 1 šolsko uro. Ker v posameznih oddelkih (7. A, 7. B in 7. C) različno napredujemo s snovjo: dobro preveri, če je snov – ki sem jo predvidela za tvoj razred / oddelek.
- Za vsako učno uro ti bom pripravila učno snov, ki jo boš moral po navodilih obdelati.
- Večinoma snovi bomo obravnavali kar s pomočjo zvezka, vsebine na spletu in še z nekaj mojimi dodatnimi navodili.
- Če ti kaj ne bo jasno, me lahko starši kontaktirajo vsak dan od 7.00 do 15.00 na moj elektronski naslov: dolgan.barbara@gmail.com

2. učna ura; 7. B in 7. C

Učna tema: Baročne vokalno – instrumentalne glasbene oblike; OPERA

- Priložen slikovni material predelaj; **prebereš** o glasbeni obliki, si **ogledaš slikovno gradivo** in **poslušaj** priložene posnetke; ti so na gradivu označeni z:
C. Monteverdi: Arianna (opera); Pustite mi umreti - odlomek;
link: <https://www.youtube.com/watch?v=LARI9club1k>,
- C. W. Gluck: Orfej in Evridika (opera); Orfejeva tožba - odlomek;**
link: <https://www.youtube.com/watch?v=C1B85UQT4AY>.
- **V zvezek** si zapiši **vso snov**, ki je na slikovnem gradivu **označena z zveščičem in je ČRNE barve!**
- Ob koncu tega dela **reši učni list** (glej zadnji list na gradivu) in **rešenega prilepiš v zvezek** pod zapisom te snovi. Pri reševanju učnega lista ti bo v pomoč slikovno gradivo.
- Ponovi pesem **Zlata roža** – ki si jo prepeval prejšnji teden; **G. B. Pergolesi: ZLATA ROŽA** (link: <https://www.youtube.com/watch?v=3Be6JEGuB88>).

Zlata roža
(Slovensko besedilo Jože Humer) Giovanni Battista Pergolesi

1. Tam ne-kje je zla-ta ro-ža, pa ne vem še, kje cve-te. Sred po-più mosso
ljan jo ve-ter bo-ža, a ne znam po-ti do nje. Pa bom
pti-či-co po-pro-sil, naj pred ma-no po-le-ti, pa-bo
ve-ter pti-čko no-sil tja, kjer ro-ža se zla-ti.

VOKALNO - INSTRUMENTALNE GLASBENE OBLIKE

- OPERA
- ORATORIJ
- KANTATA

Ob koncu 16. stoletja se je skupina umetnikov in mislecev, danes znana pod imenom **FLORENTINSKA CAMERATA**, odločila ustvariti novo glasbeno obliko umetnosti, ki bi črpala navdih iz grških in rimskih antičnih tragedij. Plod njihovih prizadevanj je **péta drama** oziroma **opera**.

OPERA

OPERA = odrsko glasbeno delo, v katerem igralci prikazujejo dramsko dejanje tako, da pojejo ob spremljavi orkestra.

Nastala je okrog l. 1600 v Firencah. Baročne opere so pisali po naročilu plemičev.

C. Monteverdi: Pustite mi umreti

Claudio Monteverdi: LASCIATE MI MORIRE (Pustite mi umreti)

La - scia - te mi mo - ri - re la - scia - te mi mo -
ri - re e chi vo - le - te voi che mi con - for - te
in co - si du - ra sor - te in co - si gran mar - ti - re la -
scia - te mi mo - ri - re la - scia - te mi mo - ri - re.

Prevod:
Pustite mi umreti!
Saj ni ničesar več,
kar me poteši in
strašnih muk me reši,
ki moram jih trpeti!
Pustite mi umreti!

Med ohranjenimi Monteverdijevimi deli je opera Orfej, ki so jo prvič izvedli v mestu Mantovi leta 1607. To je najstarejša opera, ki je še danes na rednem programu znanih opernih gledališč. Zgodba je razdeljena v 5 dejanj:

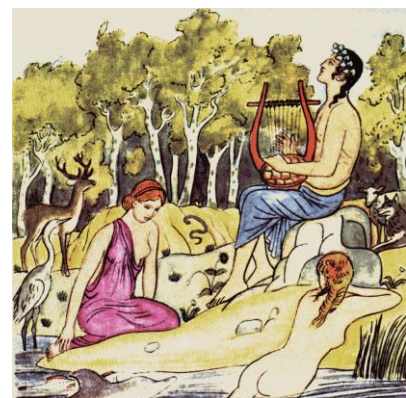
1. dejanje: *Pevec Orfej in lepa Evridika se poročita na poljani, kjer so vsi veseli. Pastir jima čestita.*

2. dejanje: *Orfej poje v gozdu, ko mu glasnica sporoči, da je Evridiko med nabiranjem cvetja pičila kača.*

3. dejanje: *Orfej se odloči, da gre v podzemeljski Had iskat svojo ljubljeno Evridiko. Stražarje uspava s pesmijo.*

4. dejanje: *Orfej s pesmijo gane Hadovo ženo Prozerpino, da preprosi svojega moža, naj mu vrne ljubljeno Evridiko. Had mu vrne ženo pod pogojem, da se ob vrnitvi na zemljo ne sme ozreti proti Evridiki. Na poti hočejo divje furije, ki veljajo za boginje maščevanja, Orfeju vzeti Evridiko. Orfej se v strahu za Evridiko obrne nazaj in v tistem trenutku, se njena podoba razblini v meglo in za večno izgine.*

5. dejanje: *Orfej žalostno prepeva na travniku, kjer ga sliši sam bog sonca in lepote Apolon. Nesrečnega pevca se usmilí in ga povzdigne visoko v zvezde, med polbogove. Pastirji še danes slavijo Orfejevo zvesto ljubezen do Evridike.*

Skladatelj **C. W. Gluck** je izvedel **operno reformo**; dejal je, da mora glasba služiti poeziji.

 C. W. Gluck: Orfejeva tožba

Zgodba v njegovi operi **Orfej in Evridika** se od Monteverdijeve v glavnem razlikuje v koncu. Ko Evridika izdihne, se hoče Orfej zabosti. Bog ljubezni Eros mu iztrga bodalo in obudi Evridiko kot nagrado za njuno zvestobo. Zakonca se združeno srečna vrmeta na zemljo.

Christian Willibald Gluck: **CHE FARO SENZA EURIDICE (Brez tebe)**

Che fa - ro sen-za Euri - di - ce? Do-ve andro sen-za il mio ben? Che_ fa -
- ro,___ Do - ve an - dro,___ Che - fa - ro___ sen - za il mi - o
ben. Do - ve an - dro___ sen - za il mi - o ben!

Prevod: *Brez tebe, srčno ljubljena,
je svet zame pust in prazen!
Evridika! Evridika!
Le enkrat daj odgovor!
Rotim te, daj možu odgovor!
Ni najmanjšega upanja,
da bi prišel do srčnega miru,
ne bom ga našel nikdar več!*

Naslovnica za operno predstavo
Orfej in Evridika iz leta 1764

OPERA IN NJENA NAJPOMEMBNEJŠA USTVARJALCA

Razvoj baročne opere:

- opera je bila zelo priljubljena oblika v baroku
- opera je baročno razkošje izkazovala v zunanji in notranji opremi gledališč, sceni, kostumih, dramski igri ter glasbi
- operno petje je bilo virtuožno, obogateno z okraski - koloraturami
- operne predstave so bile namenjene PLEMSTVU in BOGATIM MEŠČANOM
- opere so se najprej uveljavile v ITALIJI (leta 1637 so postavili prvo gledališče), nato pa so jih operne družine z gostovanji širile v evropske dežele

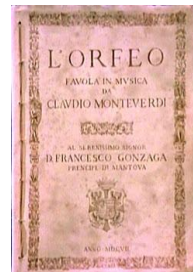

CLAUDIO MONTEVERDI

Italijanski SKLADATELJ, VIOLINIST in DIRIGENT.

Bil je prvi veliki operni skladatelj. Postavil je zahteve, ki so bile izredno pomembne za nadaljnji razvoj opere (zgodbo je razdelil na posamezne enote, ki jih je oštevilčil, kar se je dobrih 200 let ohranilo kot t. i. številčna opera).

Uredil je tudi razmerje med RECITATIVOM (peto govorjenje) in ARIJO (spev za solistični glas in instrumentalno spremljavo).

Med ohranjenimi glasbenimi prvenci sta operi:

- ORFEJ (zgodba o bajeslovnem antičnem pevcu Orfeju, ki je s svojim lepim petjem ganil bogove, da so mu vrnili umrlo ženo Evridiko)-premiera je bila leta 1607
- ARIANNA (iz nje se je ohranila znana tožba, v kateri glavna junakinja žaluje zaradi nesrečne ljubezni).

CHRISTOPH WILLIBALD GLUCK

On je bil operni reformator. Baročno opero vse bolj preraščalo razkošno petje. Izstopali so pevski glasovi, medtem ko je bila vsebina opernega dela v ozadju. Gluck je preuredil opero tako, da je GLASBA služila POEZIJI in podkrepila dogajanje na odru. Zavzemal se je za preprostost, jasnost...

Napisal je okrog 92 oper, med katerimi je najbolj znana ORFEJ IN EVRIDIKA.

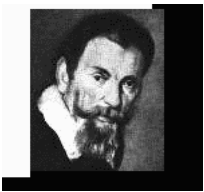

OPERA IN NJENA NAJPOMEMBNEJŠA USTVARJALCA

Razvoj baročne opere:

- opera je bila zelo priljubljena oblika v baroku
 - opera je baročno razkošje izkazovala v zunanji in notranji opremi gledališč, sceni, kostumih, dramski igri ter glasbi
 - operno petje je bilo virtuožno, obogateno z okraski - koloraturami
 - operne predstave so bile namenjene _____ in _____.
- opere so se najprej uveljavile v _____ (leta _____ so postavili prvo gledališče), nato pa so jih operne družine z gostovanji širile v evropske dežele

CLAUDIO MONTEVERDI

italijanski _____, _____ in _____.

Bil je prvi veliki operni skladatelj. Postavil je zahteve, ki so bile izredno pomembne za nadaljnji razvoj opere (zgodbo je razdelil na posamezne enote, ki jih je oštevilčil, kar se je dobrih 200 let ohranilo kot t. i. številčna opera).

Uredil je tudi razmerje med _____ (peto govorjenje) in _____ (spev za solistični glas in instrumentalno spremljavo).

Med ohranjenimi glasbenimi prvenci sta operi:

- _____ (zgodba o bajeslovnem antičnem pevcu Orfeju, ki je s svojim lepim petjem ganil bogove, da so mu vrnilo umrlo ženo Evridiko)

- _____ (iz nje se je ohranila znana tožba, v kateri glavna junakinja žaluje zaradi nesrečne ljubezni).

CHRISTOPH WILLIBALD GLUCK je bil operni reformator.

Baročno opero je vse bolj preraščalo razkošno petje. Izstopali so pevski glasovi, medtem ko je bila vsebina opernega dela v ozadju. Gluck je preuredil opero tako, da je _____ služila _____ in podkrepila dogajanje na odru. Zavzemal se je za preprostost, jasnost... Napisal je okrog 92 oper, med katerimi je najbolj znana _____.

Christian Willibald Gluck: CHE FARO SENZA EURIDICE (Brez tebe)

Che fa - ro sen - za Euri - di - ce? Do - ve andro sen - za il mio ben? Che fa -
- ro, Do - ve an - dro, Che - fa - ro sen - za il mi - o
ben. Do - ve an - dro sen - za il mi - o ben!

Prevod: Brez tebe, srčno ljubljena,
je svet zame pust in prazen!
Evridika! Evridika!
Le enkrat daj odgovor!
Rotim te, daj možu odgovor!
Ni najmanjšega upanja,
da bi prišel do srčnega miru,
ne bom ga našel nikdar več!